

MJSS

MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCE

Volume 1, 2017. Issue 1.

CIP - Каталогизacija y publikaciji
Национална библиотека Црне Горе, Цетиње
COBISS.CG-ID 32743952

ISSN 2536-5592

Publisher

Center of Geopolitics

Časopis *Montenegrin Journal for Social Science* upisan je u evidenciju
medija, Ministarstva kulture Crne Gore pod rednim brojem **782**.

MJSS
MONTENEGRIN JOURNAL FOR SOCIAL SCIENCE

Volume 1, 2017. Issue 1. Podgorica June 2017.

Editor in Chief: Živko Andrijašević

Editors: Adnan Prekić, Dragutin Papović, Ivan Tepavčević

International editorial board: John K. Cox, North Dakota State University, Fargo, UNITED STATES; Lidia Greco, University of Bari, Bari, ITALY; Helena Binti Muhamad Varkkey, University of Malaya, Kuala Lumpur, MALAYSIA; Vít Hloušek, Masaryk University, Brno, CZECH REPUBLIC; Adrian Hatos, Universitatea „Babeş-Bolyai” Cluj, ROMANIA.

Proofreading and proofreading: Nataša Praščević

Address: Danila Bojovića bb 81 400 Niksic, Montenegro

E-mail: mjss@ac.me

www.mjss.ac.me

Prepress and print: Pro file – Podgorica

Circulation: 100 copies

Objavlivanje ovog broja časopisa pomogli su:
**Centralna banka Crne Gore, Filozofski fakultet-Nikšić i Societe
Generale banka Montenegro**

CONTENTS:

INTRODUCTION	4
ON THE LOST PURPOSE OF TRANSITION Igor LUKSIC	5
PERCEPTION OF THE MONTENEGRIN STUDENT POPULATION ON NATO MEMBERSHIP Adnan PREKIC	22
KATOLIČKA CRKVA I NACIONALIZAM U CRNOJ GORI: BEATIFIKACIJA I KANONIZACIJA LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA Dragutin PAPOVIĆ	42
NOT AFRAID OF THE LION: THE ROLE OF VENICE IN MODERN HISTORY OF MONTENEGRO Tommaso GIANCARLI	78
REVIEWS:	91
O INTELEKTUALCIMA, IDEOLOGIJI I TOTALITARIZMU (DR DRAGUTIN PAPOVIĆ, INTELEKTUALCI I VLAST U CRNOJ GORI 1945-1990. GODINE, PODGORICA, 2015) Živko ANDRIJAŠEVIĆ	92
INTERPRETACIJA ISTORIJE CRNE GORE NA PRAGU XXI VIJEKA - PRIKAZ KNJIGE FRANTIŠEKA ŠISTEKA, „NARATIVI O IDENTITETU” IvanTEPAVČEVIĆ	101
MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP: “OD RATA DO MIRA NA JADRANU: 1914 – 2016”, 28. SEPTEMBAR 2016, KOTOR, CRNA GORA, CRKVA SVETOG DUHA Marijan PREMOVIĆ	105

Osvrt

MEĐUNARODNI NAUČNI SKUP
“OD RATA DO MIRA NA JADRANU: 1914 –
2016”, 28. SEPTEMBAR 2016,
KOTOR, CRNA GORA,
CRKVA SVETOG DUHA

Marijan PREMOVIĆ

Univerzitet Crne Gore, Filozofski Fakultet-Nikšić,

Danila Bojovića b.b. Crna Gora

E-mail: premovicmarijan@yahoo.com

OD RATA DO MIRA NA JADRANU: 1914–2016, predstavlja najnoviji Međunarodni naučni skup održan u organizaciji Ministarstva nauke Crne Gore i Pomorskog fakulteta Univerziteta Crne Gore u Kotoru, u okviru festivala “Otvoreni dani nauke 2016”. Održan je 28. septembra 2016. godine u Kotoru, u crkvi Svetog Duha. Naučni skup su otvorili: dr Aleksandar Saša Stjepčević (predsjednik Opštine Kotor), prof. dr Sanja Vlahović (ministarka nauke u Vladi Crne Gore), prof. dr Živko Andrijašević (prorektor Univerziteta Crne Gore) i E. Vincenzo Del Monaco (ambasador Republike Italije u Crnoj Gori).

Međunarodni naučni skup okupio je značajan broj uglednih naučnih radnika iz Crne Gore, Italije i San Marina. Učesnici su se kroz individualne referate bavili različitim temama vezanim za jadransku oblast: politički, diplomatski, vojni, ekonomski i kulturni aspekti. Prva sesija skupa odnosila se na: identitet, kulturu i tradiciju. Uvodni referat Adolfa Morgantija ocrtava ključne etape u razvitku Mediterana, od atentata na austrougarskog prijestolonasljednika i nadvojvodu Franca Ferdinanda 1914. do 2014. godine. Dajući istorijski presjek kroz jedan vijek, naglašava se značaj saradnje Jadrana i zemalja u oblasti unutrašnje bezbjednosti i zaštite etničkih i jezičkih manjina (Od Sarajeva do Evropske Unije: lekcija o jednom stoljeću – Da

Sarajevo all'Unione Europea: la lezione di un secolo). Tommaso Giancarli prikazao je ključne etape u odnosima Republike Sv. Marka i Crne Gore, osvrnuvši se na političke i ekonomske odnose na Jadranskom moru. Luke na crnogorskom primorju bile su kapije ka unutrašnjosti Balkanskog poluostrva. Mletački interesi kako na moru, tako i na kopnu bili su suštinski povezani sa crnogorskim, naročito od XIV vijeka (Uloga Venecije u istoriji Crne Gore i njenom evropskom putu – Il ruolo di Venezia nella storia del Montenegro e nella sua scelta Europea). Referat Marcello Ciola pruža širi okvir o identitetima i njihovom današnjem manifestovanju, razmatra kako doći do pomirenja na Zapadnom Balkanu, koristeći iskustva suprotnog dijela Jadrana (Stari identiteti i nove autonomije. Izazovi pomirenja na Zapadnom Balkanu i razmena obrazaca između dve obale Jadrana – Vecchie identità e nuove autonomie. Le sfide per la riconciliazione balcanico-occidentale e la circolazione dei modelli tra le due sponde dell'Adriatico). Massimo Cultraro u svom izlaganju prikazuje Palazzo Chigi – sjedište italijanskog premijera – i daje pregled istraživača arheologije, politike, ekonomije u službi vlade Italije, između dva svjetska rata na Balkanskom poluostrvu (Istraživači u službi Palazzo Chigi: arheologija i diplomatija na Balkanu između dva svjetska rata – Ricercatori al servizio di Palazzo Chigi: archeologia e diplomazia nei Balcani tra le due guerre mondiali).

Istraživanje kulturne baštine Starog grada Bara kroz multidisciplinarna istraživanja i saradnju sa univerzitetima iz Italije i drugim partnerima iz regiona, predmet je izlaganja Anastazije Miranović, ukazujući na zajedničku kulturnu prošlost i povezanost Italije i Crne Gore (Multidisciplinarna istraživanja Starog grada Bara u XXI vijeku kroz saradnju sa univerzitetima iz Italije i drugim međunarodnim partnerima). Na značaj putopisa, kao istorijskih izvora ukazuje u svom referatu Marijan Premović. Predmet njegovog izlaganja je: Putopisi Hercegovljanina Marka Cara o Italiji 1911. godine. Analizirano je dvadeset pisama, od čega je petnaest poslato iz Rima, a preostalih pet iz Napulja. Putopisi Marka Cara izuzetno su značajni za popularizaciju italijanske kulture. Jadranka Selhanović analizirala je zvanične dokumente iz crnogorskih arhiva (Cetinje, Herceg Novi i Kotor) kako bi utvrdila dinamiku i promjene u političkom, društvenom, ekonomskom i kulturnom životu Herceg Novog, na obali Jadranskog mora između dva svjetska rata 1918–1941 (Herceg Novi – crte iz života između dva svjetska rata). Jadransko more je pretežno zatvoreno more, povezano s Jonskim morem i preko njega sa Sredozemnim morem. Kroz istoriju predstavljalo je granicu između istoka i zapada koju je analizirao i naučno razmotrio Franco Car-

dini (Jadransko more, veza između Evrope i Istoka. Jedno istorijsko razmatranje” – L’Adriatico, cerniera tra Europa e Oriente. Una riconsiderazione storica). Ivan Jovović razmatra, kroz istorijska dokumenta i relevantnu istorijsku literaturu, otvaranje prve trajektne linije na Jadranskom moru i dvosmjernost odnosa između Bara i Barija, preispitujući ga sa stanovišta značaja za stanovništvo, institucije, ekonomiju, mentalitet i kulturu (BAR – BARI: Prva trajektna linija na Jadranu).

Drugu sesiju: vrijeme rata i politike, otvorio je referat Nenada Peroševića, koji je analizirao istorijsku pozadinu odnosa između Italije i Crne Gore početkom XX vijeka. Poseban osvrt dat je na političke, društvene, ekonomske i kulturne odnose (Odnosi Crne Gore i Italije početkom XX vijeka do 1918). Ivan Tepavčević u svom izlaganju dao je pregled društvenih, ekonomskih i kulturnih dešavanja u Boki Kotorskoj do prvog svjetskog rata (Boka početkom dvadesetog vijeka – društvo u Boki početkom XX vijeka). Obiman referat Milana Šćekića skicira političke, demografske, ekonomske i socijalne promjene tokom prve dvije godine prvog svjetskog rata u priobalnim gradovima Crne Gore (Ratna dejstva na crnogorskom dijelu Jadrana 1914-1915. godine). Andrea Carteny nastojao nam je osvijetliti okolnosti boravka Gabriela D’Annunzija u Rijeci, s naročitim osvrtom na događaje tzv. Krvavog Božića 1920. godine. Prikazao je ulične sukobe njegovih snaga sa službenom italijanskom vojskom, kao važni dio istorije grada Rijeke (Danuncijev riječki poduhvat i uloga Rijeke kao alternative za Versajski sistem” – l’impresa fiumana di d’Annunzio e il ruolo di Fiume come alternativa al sistema di Versailles). Francesco Mario Agnoli u svom izlaganju donosi sintetički pregled o ulozi i položaju Dalmacije tokom prvog svjetskog rata na strani sila Antante (Uloga Dalmacije u ratu na strani sile Antante – Il ruolo della Dalmazia nella guerra dell’Italia a fianco delle Potenze dell’Intesa). Na osnovu analize stenograma iz parlamenta Italije, Slavko Burzanović prikazuje nekoliko ključnih pitanja o odnosu italijanskih poslanika tokom 1921. i 1922. godine prema Crnoj Gori (Rasprave o crnogorskom pitanju u italijanskom parlamentu 1921-1922).

Svoj doprinos boljem poznavanju političke istorije pružili su referati naših eminentnih stručnjaka – prof. dr Živka Andrijaševića i dr Radoja Pajovića. Referat Ž. Andrijaševića posvećen je stavu Italije prema Crnoj Gori i politici crnogorske emigrantske vlade od 1918., poslije gubitka samostalnosti i prisjedinjenja Srbiji, do smrti kralja Nikole 1921. godine (Stav Italije prema politici crnogorske emigrantske vlade 1918-1921). Kakva su bila obilježja italijanske okupacije u Crnoj Gori 1941. godine,

osvijetljeno je u saopštenju R. Pajovića. Radi se, prije svega, o zauzimanju Crne Gore, organizaciji vlasti, odnosu prema stanovništvu itd. (Neka obilježja italijanske okupacije Crne Gore 1941. godine). Adnan Prekić posvetio je svoj referat tršćanskoj krizi jednom od kontraverznih pitanja u poslijeratnoj jugoslovenskoj historiografiji, dajući pogled iz Crne Gore kroz arhivska dokumenta, štampu i istorijsku literaturu (Tršćanska kriza 1947-1954, pogled iz Crne Gore).

Naučni skup zatvorio je prorektor Univerziteta Crne Gore prof. dr Živko Andrijašević, izloživši najvažnije zaključke, važnost povezivanja naučnih zajednica i da je ostalo još dosta prostora za dalja naučna istraživanja jadranskog područja. Iskreno se nadamo, želimo i očekujemo da će biti još naučnih skupova posvećenih istorijskim dešavanjima, bogastvu baštine, običajima, kulturi, ljudima, brojnim ostacima materijalne kulture – koje čuva naše Jadransko more. Međunarodni naučni skup „OD RATA DO MIRA NA JADRANU: 1914-2016” donio je niz dragocjenih podataka, upotpunio je neke praznine iz istorije ovog dijela Mediterana. Svakako predstavlja izuzetno dobar putokaz za nastavak dalje crnogorsko – italijanske naučne i kulturne saradnje.